

ВПЛИВ ІНФОРМАЦІЙНО-КОМУНІКАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ НА НАВЧАННЯ ТА ВИКЛАДАННЯ В УГОРЩИНІ

Постановка проблеми. Сьогодні інформаційні технології стали невід'ємною частиною сучасного світу, вони значною мірою визначають подальший економічний та суспільний розвиток людства. Значною мірою змінилося і життя людей: те як вони працюють, спілкуються, мислять. Також новітні технології змінили звички, розваги, шопінг, режим зв'язку, методи генерації даних, і все це разом вимагає революційних змін в системі навчання. Комп'ютерні технології та Інтернет дають змогу вчителю краще подати матеріал, зробити його більш цікавим, швидко перевірити знання учнів та підвищити їхній інтерес до навчання. Вчитель має можливість отримувати найостаннішу інформацію, активно спілкуватися з колегами, учнями та батьками. Завдяки цьому підвищується авторитет вчителя, він дійсно може бути носієм культури, знань, усього передового. Важливість впровадження інформаційно-комунікаційних технологій у системах освіти визнається практично всіма зарубіжними країнами. Особливий інтерес для нас становить Угорщина. Оскільки, було встановлено, що угорська та українська моделі професійної підготовки вчителів мають багато спільних рис, зумовлених історично сформованими традиціями, особливостями національного, соціально-економічного, духовного розвитку держав, концептуальних засад освітньої політики. На сьогодні обидві країни тримають курс на інтеграцію національної освіти у європейський освітній простір, модернізацію системи вищої освіти, реалізацію вимог Болонського процесу та міжнародний обмін досвідом, що породжує необхідність оновлення цілей і змісту професійної підготовки майбутнього вчителя початкових класів, оскільки їх діяльність має спрямовуватися на гармонійний розвиток кожної особистості, формування її ідеалів, цінностей, а також

підготовку підростаючого покоління до активної життєдіяльності в суспільстві.

Спільним для обох країн є прагнення сформувати систему педагогічної освіти, поєднуючи національні традиції з прогресивними ідеями зарубіжного досвіду, синтез яких покликаний виховати педагога нової генерації, здатного проводити професійну діяльність в умовах інформаційно-технологічного суспільства та полілогу культур, конкурентоспроможного педагогічного працівника, який орієнтується в умовах ринкової економіки.

Аналіз актуальних досліджень. Проблемам упровадження й ефективного застосування інформаційно-комунікаційних технологій (ІКТ) в освіті присвячено чимало теоретичних та експериментальних праць, вітчизняних і зарубіжних педагогів, психологів, дидактів, методистів, фахівців з комп'ютерної техніки, практичних працівників. Окремі питання цієї проблеми розкрито в працях В. Безпалька, В. Бикова, М. Варія, А. Верляня, Б. Гершунського, С. Гончаренка, Р. Гуревича, Ю. Дорошенка, О. Євсюкова, М. Жалдака, М. Кадемії, М. Ковалю, М. Козяра, А. Кузика, В. Кухаренка, Ю. Маргуліса, Ю. Машбиця, Л. Мельнікова, П. Образцова, Є. Полат, І. Роберт, І. Рубан, С. Сисоєвої, П. Стефаненка, Н. Тализіної, О. Тихомирова, С. Трапезникова, А. Шматко, Г. Щербак та ін.

В даній статті ми звертаємо особливу увагу на досвід використання інформаційно-комунікаційних технологій вчителями в Угорщині. Для цього нами були проаналізовані праці Г. Молнара, А. Карпаті та законодавчих актів: «Про розвиток інформатизації в народній освіті», а також Державної національної шкільної програми.

Мета статті - виявити вплив інформаційно-комунікаційних технологій на професійну підготовку майбутніх вчителів в Угорщині

Виклад основного матеріалу. Поняття «інформаційно-комунікаційні технології» (ІКТ) не є однозначним. Узагалі ІКТ можна визначити як сукупність різноманітних технологічних інструментів і ресурсів, які використовуються для забезпечення процесу комунікації та створення,

поширення, збереження та управління інформацією. Іншими словами, ІКТ складається з інформаційних технологій (ІТ), а також телекомунікацій, медіа-трансляцій, усіх видів аудіо і відеообробки, передачі, мережових функцій управління та моніторингу.

До сучасних інформаційно-комунікаційних технологій навчання відносяться Інтернет-технології, мультимедійні програмні засоби, офісне та спеціалізоване програмне забезпечення, електронні посібники та підручники, системи дистанційного навчання (системи комп'ютерного супроводу навчання) та ін.

1. Інтернет - це джерело інформації, корисної з точки зору навчальної діяльності, її аналізу та оцінювання. Доступ до Інтернету надає можливість майбутньому вчителю підвищити рівень підготовки, якість знань та мотивацію.

2. Мультимедійні програмні засоби використовують для імітації складних реальних процесів, ситуацій, візуалізації абстрактної інформації за рахунок динамічного представлення процесів, демонструють фрагменти передач, фільмів, віртуальних екскурсій тощо.

3. Офісні програмні продукти (текстові та графічні редактори, програми підготовки презентацій електронні таблиці тощо (тобто те, що входить в пакет програм комп'ютера) використовуються для підготовки навчально-методичного матеріалу (шаблонів, діаграм, таблиць, презентацій) та для подання результатів виконання завдань в електронній формі.

4. Електронні підручники та посібники, системи дистанційного навчання є корисними для організації дистанційної форми навчання та електронної методичної підтримки навчання у класі [2, с. 40].

Дивлячись на арсенал сучасних засобів інформаційно-комунікаційних технологій, що використовуються молоддю, безперечно, що вплив технологій мають як на неформальну так і на формальну освіту. Крім того, що суттєво збільшилися програмні та апаратні засоби ІКТ збільшилось і їх значення для нового покоління. Відповідно освіта повинна мати інший вигляд, інші методи

навчання та інші можливості. Якщо, зараз в людей виникають питання, то відповіді вони шукають в мережі Інтернет на різних форумах. Вчитель уже перестав бути для учнів джерелом знань. Але це в свою чергу, ставить перед викладачами завдання – навчити студентів критично мислити, робити аналіз і висновки з отриманої інформації. Існує великий контраст між тим, які технології студенти використовують під час навчання та викладання і поза його межею. Студенти мають величезні можливості: готують блоги, редагують відео, аудіо та фотографії, але, як виявили дослідження проведені в 23-країнах світу, вони рідко їх використовують в процесі навчання. Більшість з них під час викладання або навчання віддають перевагу стандартному програмному забезпеченню (пакет Microsoft Office, Paint і т. ін.)

В цілях підвищення впливу інформаційно-комунікаційних технологій на освіту і її вдосконалення в ряді Європейських країн були відведенні значні інвестиції. Це явище торкнулося також і Угорщини. За даними PISA протягом 2000-2004 років студентська молодь і школярі Угорщини були забезпечені новими комп'ютерами та доступом в Інтернет.

У травні 2006 року Інститутом народної освіти спільно з Міністерством освіти Угорщини та Sulinet Programirodajavol був проведений моніторинг використання засобів ІКТ в удосконаленні навчально-виховного процесу. В дослідженні взяло участь директори та їх заступники – 1991, вчителі – 3718, вчителі інформатики та інформаційних технологій – 2784. Одним із проаналізованих питань, яке більш за все нас зацікавило, було використання вчителями інформаційно-комунікаційних технологій під час навчально-виховного процесу. Результати дослідження представлені в таблиці 1.

Таблиця 1

Використання вчителями інформаційно-комунікаційних технологій під час навчально-виховного процесу

	Не використувалися	1-2 рази	3-5 разів	Неодноразово	Часто
--	--------------------	----------	-----------	--------------	-------

Тестування студентів (аналіз і оцінка)	39,3 %	17,3%	11,5%	21,9 %	10,0 %
Мультимедійний супровід в процесі пояснення	54,3%	16,2 %	9,9 %	13,2%	6,4%
Використання Інтернет	53,9 %	15,4 %	8,6 %	15,3 %	6,7 %
Презентація (PowerPoint)	54,5 %	17,2 %	9,5 %	12,7%	6,1%
Використання віртуальних навчальних середовищ	95,9%	2,2%	0,8%	0,9%	0,3%

Офіційна підтримка закупівлі обладнання, та проведення в школи, коледжі та університети мережі Інтернет було розпочато ще у 1997 році, що було зазначено у Державній національній шкільній програмі, а в 2005 році набув чинності документ Про розвиток інформатизації в народній освіті. До середини 2010 року заклади освіти були оснащені інтерактивними дошками та проекторами, співвідношення комп'ютерів на кількість студентів почало становити 1:6, а у більшості викладачів були свої ноутбуки. Але в той же час раніше встановлені комп'ютери почали застарівати і з врахуванням цього явища в 2011 році це співвідношення змінилося на 1:15 [5, с.25]. Та крім оснащення освітніх закладів обладнанням особливо важливим питанням залишається їх правильне використання. Для вирішення даного питання в Угорщині створенні національні навчальні плани, в яких зазначається які засоби та методи мають бути використанні у контексті формальної освіти. В коледжах та університетах Угорщини створенні спеціальні предмети, на яких навчають студентів використовувати засоби інформаційно-комунікаційних технологій для подальшого їх використання у професійній діяльності. Та, на жаль, цього часу не достатньо для того щоб досконало ознайомити студентів із всіма програмами, пристроями та веб-додатки. Цей процес ускладнюється стрімким розвитком техніки в результаті чого змінюється не тільки інструмент, але і способи мислення. Тому основним завданням - є набуття майбутніми вчителями початкових класів ІКТ-компетентності.

Під ІКТ-компетентністю студентів розуміємо свідоме володіння студентами складовими навичками ІКТ-грамотності для розв'язання питань

навчальної діяльності. При цьому акцент робиться на сформованості узагальнених пізнавальних, етичних і технічних навичок. ІКТ-грамотність визначає, якими навичками та вміннями має володіти студент для виконання такої діяльності:

- визначення інформації – здатність використовувати інструменти ІКТ для представлення інформації;
- доступ до інформації – вміння інтегрувати та представляти інформацію;
- оцінювати інформацію – вміння виносити судження про якість, важливість, користь та ефективність інформації;
- створення інформації – вміння генерувати інформацію, адаптувати, застосовуючи, проектуючи, розробляючи її;
- повідомлення інформації – здатність певним чином передавати інформацію у середовищі ІКТ [1, с.100].

На думку, Г. Молнара, значну увагу варто приділити використанню:

- Відкритого програмного забезпечення для організації освіти що дасть змогу користувачу самому обирати програми і не обмежуватись правами користувача. Має меншу вартість установки та вільний доступ до вмісту [5, с.30];
- Соціальних мереж та технології Web 2.0. Дані технології вже активно використовуються у повсякденному житті та неформальному навчанні (Facebook, YouTube, Twitter, Вікіпедія та ін.) [5, с. 30];

Технології Веб 2.0 справедливо називають соціальними сервісами мережі Інтернет, оскільки їх використання зазвичай здійснюється спільно в межах відповідної групи користувачів. Групи користувачів можуть утворювати цілі мережні співтовариства, які об'єднують свої зусилля для досягнення відповідної мети. Прикладом такої групи може бути створення мережного співтовариства студентів – майбутніх вчителів для спільного використання освітніх веб-ресурсів.

Аналіз основних соціальних сервісів мережі Інтернет дає змогу дібрати ті сервіси, використання яких буде ефективно впливати на методичну підготовку майбутніх вчителів до використання освітніх веб-ресурсів. На нашу думку, доцільно використовувати такі соціальні сервіси: - системи створення веб-журналів; - системи вікі-енциклопедій; - системи збереження мультимедійних веб-ресурсів. Варто зауважити, що використання соціальних сервісів Веб 2.0 не є складним процесом, оскільки не вимагає знань мови програмування або умінь створювати html-сторінки. Простота і зручність використання соціальних сервісів Веб 2.0 дає змогу економити час і не витрачати його на довгі пояснення технології функціонування веб-систем.

- Співпраця та обмін знаннями. Існують різні типи веб-програм, що мають різні можливості: одні дозволяють спільне редагування документів, інші полегшують зв'язок (Skype) або обмін контентом (BitTorrent) та створюють віртуальні світи (Second Life), які можуть допомогти в імітації навчального середовища. Всі ці можливості значно змінюють роль викладача в навчально-виховному процесі. Він перестає бути керівником, а постає ролі наставника [5, с. 30].

Висновки. На даний час в Угорщині розроблено різноманітна кількість веб-додатків, підкастів, віртуальних навчальних середовищ, методик комп'ютерного обчислення та оцінки, але їх вивчення обмежене в межах деяких курсів. І передовим завданням, на даний час, є поступове введення додаткових ресурсів та збільшення годин у навчальних планах на їх опанування.

Література

1. Кадемія М.Ю. Формування інформаційно-комунікаційної компетентності у студентів педагогічного вищого навчального закладу/ М.Ю. Кадемія // Психолого-педагогічні аспекти формування національної еліти. – Вип. 1, 2010 – С.98-103.
2. Чернікова Л. А. Сутність поняття ІКТ-компетентності педагога / Л.А. Чернікова// Комп'ютерна грамотність вчителів з точки зору

- стандартів ЄС: матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції, (Полтава, 18-20 листопада 2008 р.) – П. : Полтав. ін-т післядипл. педагог. освіти ім. М.В. Остроградського, 2008. – С. 40-42.
3. Kárpáti Andrea – Molnár Gy. – Tóth P. – Főző A. (szerk.) (2008): A 21. század iskolája. Nemzeti Tankönyvkiadó, Budapest
 4. Kárpáti Andrea – Horváth Ádám (2009): National Policies and Practices on ICT in Education in Hungary. In: Plomp, Tjeerd – Law, N. – Anderson, R. – Quale, A. (eds.): Cross-National ICT Policies and Practices in Education. Information Age Publishing, Charlotte, NC, USA, 349–368.
 5. Molnár Gyöngyvér. Az információs-kommunikációs technológiák hatása a tanulásra és oktatásra / A Magyar Tudományos Akadémia folyóirata – B, 2011. – С. 25-30.

Анотація. У статті розкрито сутність поняття «інформаційно-комунікаційні технології», «ІКТ-компетентність». Визначено види інформаційно-комунікаційних технологій. Виявлено вплив ІКТ на навчально-виховний процес в Угорщині.

Ключові слова: «інформаційно-комунікаційні технології», «ІКТ-компетентність»

Аннотация. В статье раскрыта сущность понятия «информационно-коммуникационные технологии», «ИКТ-компетентность». Определены виды информационно-коммуникационных технологий. Выявлено влияние ИКТ на учебно-воспитательный процесс в Венгрии.

Ключевые слова: «информационно-коммуникационные технологии», «ИКТ-компетентность»

Abstract. The article deals with the essence of the concept of "information and communication technologies", "ICT competence." The types of information and communication technologies. The influence of ICT in the educational process in Hungary.

Keywords: Information and Communication Technologies, ICT competence.